

Faglige råd for offentlig ansatte om møter med kjønnsmangfold

28.11.2025 10:09 (9m 45s)

E-postadresse
gry.jakhelln@tannpleier.no

1. Hvem er avsender av dette høringssvaret?
NorskTannpleierforening

2. Hvilken type avsender kommer høringssvaret fra?
Fag- og interesseforening

3. Hvem har besvart høringen?
Gry Jakhelln, fagansvarlig Norsk Tannpleierforening

4. Er svarene basert på innspill fra noen som jobber med publikums- eller brukerkontakt i en offentlig tjeneste?
Ja

5. Er det tydelig hvem som skal bruke rådene (målgruppen for rådene)?
Ja

6. Er formålet med rådene tydelig?
Ja

7. I hvilken grad mener du/dere at rådene vil være til praktisk hjelp for målgruppen?
5
Kommentar: Rådene er konkrete og praksisnære, og gir gode eksempler som kan overføres direkte til møte med pasienter, brukere og elever. For tannhelsetjenesten er det særlig nyttig med tydelige anbefalinger om språkbruk, navn/pronomen og hvordan man spør om sensitive forhold på en skånsom måte. Dette er områder hvor forskning viser at transpersoner ofte har negative erfaringer i møte med helsetjenesten.

8. I hvilken grad er rådene brukervennlige? (lett å finne frem, klare og entydige råd, klart og forståelig språk, lett å få oversikt osv.)
4
Kommentar: Språket er gjennomgående klart og forståelig, og strukturen med «Hvordan følge anbefalingen i praksis» gjør det lett å omsette rådene til konkrete handlinger. Flere avsnitt er likevel relativt teksttunge. Vi anbefaler: å lage en kortversjon/sjekkliste som kan brukes i travle tjenester (f.eks. tannklinikker, legevakt) å utvikle en enkel e-læringsressurs basert på rådene, gjerne med korte case fra ulike tjenester, inkludert tannhelsetjenesten

9. Hvordan fungerer den digitale strukturen for å finne frem og få oversikt?
4

10. Har du/dere andre kommentarer til rådene som helhet?

Norsk Tannpleierforening støtter at Bufdir utarbeider faglige råd om møter med kjønnsmangfold for offentlig ansatte. Rådene er kunnskapsbaserte, praktisk rettet og i tråd med nasjonale føringer og eksisterende forskning, som viser at transpersoner oftere opplever diskriminering, dårligere levekår og manglende tillit til helsetjenestene enn cispersoner.

bufdir.no

+2

Universitetet i Bergen

+2

For tannhelsetjenesten er dette særlig viktig fordi:

pasientmøtene ofte involves nær fysisk kontakt og intime undersøkelser i et sårbart rom

det ofte brukes journalsystemer, innkallingsrutiner og venteromspraksis hvor språk og registrering av navn/kjønn/pronomen har stor betydning for pasientens opplevelse av trygghet og respekt

Vi ser positivt på at rådene er tydelig forankret i likestillings- og diskrimineringsloven, aktivitets- og redegjørelsesplikten og straffelovens vern mot hatefulle ytringer og diskriminering

11. Råd 1: Stol på din egen kompetanse

5

Har du/dere kommentarer til råd 1

12. Råd 2: Øk kunnskapen din

5

Har du/dere kommentarer til råd 2

13. Råd 3: Vær bevisst at transpersoner opplever mer diskriminering

5

Har du/dere kommentarer til råd 3

14. Råd 4: Bruk nøytralt språk

5

Har du/dere kommentarer til råd 4

15. Råd 5: Vis hensyn når du spør

5

Har du/dere kommentarer til råd 5

16. Råd 6: Still åpne spørsmål

5

Har du/dere kommentarer til råd 6

17. Råd 7: Ta bare opp relevante temaer

5

Har du/dere kommentarer til råd 7

18. Råd 8: Bruk riktig navn og pronomen

5

Har du/dere kommentarer til råd 8

19. Råd 9: Være åpen for å tilpasse språket ditt

5

Har du/dere kommentarer til råd 9

20. Råd 10: Skap et trygt miljø

5

Har du/dere kommentarer til råd 10

NTpF anbefaler å nevne tannklinikker og andre helsetjenester eksplisitt blant eksemplene på arenaer hvor dette kan implementeres.

21. Er delen (kapittelet) om innledning og begreper formulert på en klar og forståelig måte?

5

Eventuelle kommentarer:

22. Gir delen (kapittelet) om innledning og begreper en tilstrekkelig oversikt over begreper som er relevant for tematikken?

4

Eventuelle kommentarer:

23. Er delen (kapittelet) om relevant lovgivning formulert på en klar og forståelig måte?

5

Eventuelle kommentarer:

24. Gir delen (kapittelet) om relevant lovgivning en tilstrekkelig oversikt over lovgivning som er relevant for tematikken?

4

Eventuelle kommentarer:

25. Er delen (kapittelet) om metode og arbeidsprosess formulert på en klar og forståelig måte?

4

Eventuelle kommentarer:

26. Har du/dere andre kommentarer til rådene som ikke har blitt dekket av spørsmålene over?
--

Norsk Tannpleierforening vil understreke at tannhelsetjenesten har et særlig ansvar for å møte alle pasienter, inkludert transpersoner og andre som bryter med kjønnsnormer, på en trygg, respektfull og ikke-diskriminerende måte.

På tannklinikken er pasienten ofte i en sårbar posisjon, med begrenset mulighet til å avbryte eller forlate situasjonen. Dette gjør at språkbruk, kroppsspråk, håndtering av navn/pronomen og spørsmål om kjønn og identitet får stor betydning.
--

NTpF ser samlet sett svært positivt på Bufdirs faglige råd, og mener de vil være et viktig verktøy i arbeidet for likeverdige og trygge offentlige tjenester for transpersoner og andre som bryter med kjønnsnormer.
--